Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет морського права
Кафедра морського та господарського права

Код РНПД _____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з НПР
_____ Слободян С. О.
«__11__» _____11_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПАРЛАМЕНТСЬКЕ ПРАВО

PROGRAM OF DISCIPLINE
PARLIAMENTARY LAW

рівень вищої освіти _____ Бакалавр _____
(перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

тип дисципліни _____ Вибіркова _____
обов'язкова / вибіркова

мова викладання _____ Українська _____
українська / англійська

Миколаїв – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Парламентське право» являється вибірковою дисципліною навчального процесу студентів, які здобувають ступінь вищої освіти «Бакалавр».

«05» 11, 2024 року – 19 с.

Розробник: **Ломжець Юлія Вікторівна**, доцент, кандидат політичних наук, доцент кафедри Морського та господарського права _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Парламентське право» узгоджено з гарантом освітньої програми.
Гарант освітньої програми «ПРАВО» – Ломжець Ю.В., доцент, кандидат політичних наук _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Парламентське право» розглянуто на засіданні кафедри морського та господарського права.
Протокол № 4 від «21» 11 2024 року.
В.о. зав. кафедри Морського та господарського права – Дубова К.О., доцент, кандидат юридичних наук _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Парламентське право» розглянуто Навчально-методичною комісією факультету Морського права.
Протокол № 4 від «26» 11 2024 року.
Голова Науково-методичної комісії факультету морського права – Бараненко Д.В., професор, доктор юридичних наук _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Парламентське право» погоджено з навчальним відділом НУК імені адмірала Макарова
Голова відділу – Лабарткава А.В. _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «Парламентське право» розглянуто Навчально-методичною радою НУК імені адмірала Макарова.
Протокол № 9 від «27» 11 2024 року.

Голова НМР НУК _____ Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2024 рік

ЗМІСТ

Вступ……..…....4
1. Опис навчальної дисципліни……..5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни…….6
3. Передумови для вивчення дисципліни……..6
4. Очікувані результати навчання……..6
5. Програма навчальної дисципліни……..6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання
та методи їх демонстрування ……..…...8
7. Форми поточного та підсумкового контролю……..……9
8. Критерії оцінювання результатів навчання……14
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких
передбачає навчальна дисципліною……14
10. Рекомендовані джерела інформації……...…14

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна **«Парламентське право»** є дисципліна вільного вибору студента, яка забезпечує отримання спеціальних компетентностей, визначених освітньою програмою та дисциплінами вільного вибору.

Завданням вивчення навчальної дисципліни **«Парламентське право»** є засвоєння базових знань з історії та теорії парламентаризму. При вивченні даного курсу студенти повинні засвоїти правові основи регулювання діяльності парламенту, його структуру і організацію діяльності, статус депутата парламенту, основні етапи законодавчого процесу, парламентські процедури й ієрархію джерел парламентського права.

Вивчення дисципліни **«Парламентське право»** передбачає поглиблений конституційно-правовий аналіз роботи Верховної Ради України, проблемних аспектів функціонування парламенту в системі органів публічної влади й правових аспектів діяльності народних депутатів України і парламентських депутатських об'єднань.

Ключові слова: парламент, депутат, мандат, законодавство, парламентські процедури.

Abstract

The educational discipline "Parliamentary Law" is a discipline of the student's free choice, which ensures the acquisition of special competencies defined by the educational program and disciplines of free choice.

The task of studying the discipline "Parliamentary Law" is to acquire basic knowledge of the history and theory of parliamentarism. When studying this course, students must learn the legal basis for regulating the activities of parliament, its structure and organization, the status of a member of parliament, the main stages of the legislative process, parliamentary procedures and the hierarchy of sources of parliamentary law.

The study of the discipline "Parliamentary Law" provides an in-depth constitutional and legal analysis of the Verkhovna Rada of Ukraine, problematic aspects of the functioning of parliament in the system of public authorities and legal aspects of people's deputies of Ukraine and parliamentary associations.

Key words*:* parliament, deputy, mandate, legislation, parliamentary procedures.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання / заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Галузь знань
_____
(шифр і назва)</td><td colspan="2">Вибіркова 7*</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2" rowspan="2">Рік підготовки: 3й</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Електронний адрес РПНД на сайті Університету –

Індивідуальне науково-дослідне завдання _____

Загальна кількість годин – 150 годин</td><td rowspan="4">Спеціальність
_____
(код та найменування)

Освітня програма
_____
(найменування)</td><td colspan="2">Семестр: 6й</td></tr>
<tr><td>Лекцій (денна)</td><td>Лекцій (заочна)</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>14 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські (денна)</td><td>Практичні, семінарські (заочна)</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;

самостійної роботи студента – 6;</td><td rowspan="5">Освітній рівень: перший(бакалаврський)</td><td>30 год.</td><td>14 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота (денна)</td><td>Самостійна робота (заочна)</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>122 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: –</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
Залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
Поточний – комбінований.
Підсумковий – усний.</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу «Парламентське право» - засвоєння студентами системи знань про парламент і парламентаризм, будову та функції сучасного парламенту, правовий статус депутатів.

Завдання курсу - ознайомити студентів з основними науковими підходами та правовими актами, що регулюють відносини в сфері парламентського права, провести їх аналіз.

Матеріали курсу орієнтовані на розвиток правового мислення, формують творчий підхід до ключових проблем юридичної науки.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою до вивчення навчальної дисципліни **«Парламентське право»** є оволодіння компетентностями, що формуються під час вивчення наступних дисциплін: «Теорія держави і права», «Конституційне право».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни **«Парламентське право»** передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

- знати історію світового парламентаризму, поняття, предмет, систему та джерела парламентського права;
- мати уяву про систему, напрями та методи правового регулювання відносин в сфері парламентського права;
- уміти відслідковувати зміни в законодавстві з проблем курса;
- самостійно вивчати і аналізувати державно-правові проблеми в сфері парламентської діяльності;
- отримувати практичні навички правотворчої діяльності.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль №1. Теорія парламентаризму

ТЕМА 1 Парламентаризм в системі державної влади. Загальна характеристика Парламентського права України.

ТЕМА 2. Становлення вітчизняного і світового парламентаризму.

ТЕМА 3 Будова та функції сучасного парламенту. Парламентські вибори.

ТЕМА 4 Правовий статус депутата парламенту.

Змістовий модуль №2. Функції парламенту України

ТЕМА 1 Організація роботи Верховної Ради України.

ТЕМА 2 Законотворчий процес в Україні.

ТЕМА 3 Контрольна функція парламенту.

ТЕМА 4 Правозахисна діяльність Верховної Ради України

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					**Заочна форма**				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1.										
Змістовий модуль 1. Теорія парламентаризму										
ТЕМА 1 Парламентаризм в системі державної влади. Загальна характеристика Парламентського права України.	**19**	4	4		11	**18**	1	1		16
ТЕМА 2. Становлення вітчизняного і світового парламентаризму.	**19**	4	4		11	**19**	2	2		15
ТЕМА 3 Будова та функції сучасного парламенту. Парламентські вибори.	**19**	4	4		11	**19**	2	2		15
ТЕМА 4 Правовий статус депутата парламенту.	**18**	2	2		14	**19**	2	2		15
Разом за змістовим модулем 1	**75**	**14**	**14**		**47**	**75**	**7**	**7**		**61**
Змістовий модуль 2. Функції парламенту України.										
ТЕМА 1 Організація роботи Верховної Ради України.	**19**	4	4		11	**18**	1	1		16
ТЕМА 2 Законотворчий процес в Україні.	**19**	4	4		11	**19**	2	2		15
ТЕМА 3 Контрольна функція парламенту.	**19**	4	4		11	**19**	2	2		15
ТЕМА 4 Правозахисна діяльність Верховної Ради України	**18**	4	4		10	**19**	2	2		15
Разом за змістовим модулем 2	**75**	**16**	**16**		**43**	**75**	**7**	**7**		**61**
Усього годин	**150**	**30**	**30**		**90**	**150**	**14**	**14**		**122**

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Парламентаризм в системі державної влади. Загальна характеристика Парламентського права України.	4	1
2	Становлення вітчизняного і світового парламентаризму.	4	2
3	Будова та функції сучасного парламенту. Парламентські вибори.	4	2
4	Правовий статус депутата парламенту.	2	2
5	Організація роботи Верховної Ради України.	4	1
6	Законотворчий процес в Україні.	4	2
7	Контрольна функція парламенту.	4	2
8	Правозахисна діяльність Верховної Ради України	4	2
	Разом	**30**	**14**

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – **2 години на 1 лекцію;**
- підготовка до практичних занять – **2 години на 1 заняття;**
- підготовка і написання рефератів – **5 годин на 1 роботу;**
- написання МКР – **5 годин на 1 роботу;**
- підготовка до заліку – **15 годин на залік**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій.	**30**	**14**
2	Підготовка до практичних занять.	**30**	**14**
3	Підготовка і написання реферату.	**5**	**–**
4	Виконання МКР.	**10**	**–**
5	Виконання КР	**–**	**79**
6	Підготовка до заліку.	**15**	**15**
	Разом	**90**	**122**

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

для всіх видів занять:

●робота з літературою - опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольно-корекційної функції в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти;

●пояснення - словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення;

●дискусія - обмін поглядами щодо конкретної проблеми з метою набуття нових знань, зміцнення власної думки, формування вміння її обстоювати;

●диспут - цілеспрямоване зіставлення різних поглядів на наукову чи суспільну проблематику з метою формування у здобувачів оцінних суджень, зміцнення світоглядних позицій;

●демонстрування - наочно-чуттєве ознайомлення здобувачів з явищами, процесами, об'єктами в їх природному вигляді;

для лекційних занять:

●лекція - усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістюрозумових образів, доведень і узагальнень;

●бесіда - питально-відповідний метод, завдання якого - спонукатиздобувачів до актуалізації відомих і засвоєння нових знань шляхом самостійних роздумів, висновків і узагальнень; різновиди бесіди : репродуктивні (спрямовані на відтворення раніше засвоєного матеріалу), катехізичні (передбачають точне відтворення формулювань, запам'ятовування відповідей), евристичні (підводять здобувачів до самостійних висновків);

●ілюстрування - показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символьному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;

●відеометод - використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-

понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних, лабораторних та семінарських занять:

●вправа - планомірне, організоване, повторне виконання дій із метою оволодіння ними або підвищення їх якості;

●практична робота - метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків; дидактична гра - спеціально створена ситуація (модель реальності) для формування певних практичних навичок та умінь;

●спостереження - тривале цілеспрямоване сприймання об'єктів чи явищ із фіксацією змін, які в них відбуваються, і виявлення на цій основі внутрішніх зв'язків і залежностей, розкриття сутності явищ;

●методи контролю і самоконтролю:

●фронтальне опитування;

●контрольні роботи, твори, диктанти, письмові заліки;

●контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Альтернативно може застосовуватися наступна класифікація методів навчання:

●пояснювально-ілюстративний метод - повідомлення готової інформації різними засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї інформації здобувачами;

●репродуктивний метод - відтворення здобувачем способів діяльності за визначеним викладачем алгоритмом;

●проблемного викладу – постановка викладачем перед здобувачами проблеми і визначення шляхів її розв'язання з приховуванням можливих пізнавальних суперечностей;

●частково-пошуковий - метод, за якого певні елементи знань повідомляє викладач, а частину здобувачі здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання;

●дослідницький - творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку."

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів вивчення матеріалу дисципліни є:

•стандартизовані тести;

•аналітичні звіти, реферати, есе;

•презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

•студентські презентації та виступи на наукових заходах;

•інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

В процесі викладання навчальної дисципліни **«Парламентське право»** передбачено проведення поточного та підсумкового контролів.

Поточний контроль проводиться на семінарському (практичному) занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання

теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання модульних контрольних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Підсумковий контроль проводиться шляхом складання студентами у VI-му семестрі заліку з дисципліни **«Парламентське право»**. При цьому, студент який отримав 60 балів під час поточного контролю, за його бажанням може бути звільнений від заліку і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку, де студент може набрати до 40 балів. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. Так, під час поточного контролю студент може набрати до 60 балів шляхом отримання проміжних оцінок. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (відповіді на семінарських заняттях, написання та захист рефератів, виконання МКР). Питома вага заліку в загальній системі оцінок **– 40 балів.**

Право здавати залік надається студенту, якій з урахуванням максимальних балів поточного контролю набирає не менше **60 балів**. Якщо студент набрав меншу кількість балів, то добрати необхідну кількість балів студент може за рахунок виконання індивідуальних завдань та поточного тестування або відпрацювання пропущених занять з відповідних тем курсу.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання на семінарських заняттях

Відповіді на семінарах (бали)	Критерії оцінювання
1	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
0,75	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0,25	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0,1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.

Критерії оцінювання написання та захисту рефератів

Критерії оцінювання	Бали
Оформлення реферату (титульний лист, план, література та ін.).	**1**
Структурованість роботи (наявність чіткого, послідовного, логічного плану структури).	**1**
Чітке визначення **актуальності теми**, що висвітлюються у рефераті.	**1**
Змістовність основного тексту (широта і повнота висвітлення теми реферату в пунктах плану: питання, яке в ньому розглядається, викладене послідовно, логічно; текст повинен бути інформативним, об8єктивно передавати інформацію, відрізнятися повнотою викладу, а також коректно оцінювати матеріал, що міститься в першоджерелі).	**5** Виконання від 90 % - 100% вимог – 5 балів Виконання 70% - 89% вимог - 4 бали Виконання 55% - 69% вимог - 3 бали Виконання 30% - 54% вимог - 2 бали Виконання менше 30% вимог - 1 бал

Бібліографія роботи (список використаної наукової літератури повинен містити мінімум 6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії).	**1**
Наявність емпіричної частини (висновки гуртуються на результатах проведеного дослідження, викладені з чітким формулюванням авторської позиції)	**2** Виконання від 50 % - 100% вимог – 2 бали Виконання менше 50% вимог - 1 бал
Захист реферату (вміння стисло, логічно і повно доповісти про результати дослідження).	**4** Виконання від 80 % - 100% вимог – 4 бали Виконання 65% - 79% вимог - 3 балів Виконання 50% - 64% вимог - 2 балів Виконання 30% - 49% вимог - 1 бал
Усього	**15**

Критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт (далі – МКР)

В процесі викладання навчальної дисципліни **«Парламентське право»** передбачено проведення трьох контрольних заходів, на яких студенти пишуть 2 МКР, де кожна оцінюється до 15 балів.

В свою чергу, кожна МКР складатися із: тестових завдань, теоретичних понять та теоретичних запитань та/або задачі чи завдання.

Кожне тестове завдання складається з 5 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 1 бал (разом 5 балів за всі правильні відповіді). За невірну відповідь бали не нараховуються.

За правильне визначення поняття нараховується 1 бал. В МКР дається 5 визначень і одне теоретичне питання або задача чи завдання.

За відповідь на теоретичне питання та/або розв'язання задачі чи виконання завдання студент може отримати до 5 балів.

Відповідь на теоретичне питання або розв'язання задачі чи виконання завдання (бали)	**Критерії оцінювання**
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
4	Відповідь частково правильна, містить декілька неточностей і недостатньо обґрунтована.
3	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
до 1	Відповідь взагалі не вірна та не обґрунтована.
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Розрахунок балів за написання МКР

Вид завдання	**Максимальна кількість балів**
Тести	5х1 балу = 5 балів
Визначення поняття	5х1 бал = 5 балів
Теоретичне питання або розв'язання задачі	1х5 балів = 5 балів
Всього	**15**

Розподіл балів, які отримують студенти під час МКР:

Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				Сума
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**Т8**	**30**
15				**15**				

Т1, Т2, Т3, Т4, Т5, Т6, Т7, Т8 – відповідні теми змістовних модулів.

Критерії оцінювання виконання КР

Виконання студентами заочної форми навчання контрольної роботи (далі – КР) оцінюється до 56 балів і являється їх допуском до заліку.

Контрольна робота складається із чотирьох типів індивідуальних завдань:

1. Складання термінологічного словнику з дисципліни «Парламентське право». Словник повинен містити мінімум 5 основних понять. За правильне визначення поняття нараховується 1 бал, за неправильне – бали не нараховуються. Так, за написання 5-ти правильних понять можна отримати 5 балів.

2. Відповідь на 2 теоретичні питання. Теоретичне питання виконується письмово, в обсязі, необхідному для надання обґрунтованої відповіді з посиланням на статті нормативно-правових актів, які використовувалися. За кожну правильну відповідь на теоретичне питання нараховується до 9 балів.

Відповідь на теоретичне питання (бали)	Критерії оцінювання
9	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна, однак допущені несуттєві помилки та неточності.
6-7	Відповідь частково правильна, містить декілька неточностей і недостатньо обґрунтована.
4-5	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
2-3	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
до 1	Відповідь взагалі не вірна та не обґрунтована.
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Так, кожну правильну відповідь на теоретичне питання, в цілому, можна отримати 18 балів.

3. Складання зразку (проекту) процесуального документу. Зразок процесуального документу з дотриманням всіх законодавчих вимог (протоколу, постанови, скарги тощо) передбачає опрацювання відповідного нормативного матеріалу. За правильне складання процесуального документу нараховується до 9 балів.

Бали	Критерії оцінювання
7-9	Процесуальний документ складений з дотриманням всіх законодавчих вимог до даного виду документів.
6	Процесуальний документ складений з дотриманням всіх законодавчих вимог, однак допущені несуттєві помилки та неточності в документі.
5	Процесуальний документ складений частково правильно, однак містить неточності.
4	Процесуальний документ має декілька суттєвих помилок.
1-3	Процесуальний документ містить значну кількість суттєвих помилок.
0	Процесуальний документ взагалі складений неправильно.

4. Рішення задачі. Рішення задачі виконується письмово, в обсязі, необхідному для надання обґрунтованої відповіді з посиланням на відповідні статті нормативно-правових актів, які використовувалися. За правильне рішення задачі нараховується до 9 балів.

Рішення задачі (бали)	Критерії оцінювання
9	Рішення правильне, повне, логічне, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
8	Рішення в цілому правильне, достатньо повне, логічне, однак допущені несуттєві помилки та неточності.
6-7	Рішення частково правильне, містить неточності і недостатньо обґрунтоване.
4-5	Рішення має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.

2-3	Рішення містить значну кількість суттєвих помилок.
до 1	Рішення взагалі не вірне та не обґрунтоване.
0	Студент взагалі не розуміє задачу.

5. Написання та захист реферату (реферат виконується і здається разом з КР). За написання і захист реферату нараховується до 15 балів. Критерії написання та захисту рефератів наведені вище.

Критерії оцінювання результатів за виконання інших завдань

Вид завдання	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Участь (відповіді) на семінарських заняттях	15х1 бал = 15 балів	4х1 бал = 4 бала
Написання і захист реферату	1х15 балів = 15 балів	–
Виконання КР	–	1х56 балів = 56 балів
Поточний модульний контроль (виконання МКР)	2х15 балів = 30 балів	–
Всього	**60**	**60**

Критерії оцінювання заліку

Під час складання заліку студенти відповідають на заліковий білет, який вони вибрали власноруч.

Кожен заліковий білет містить три контрольні питання. Відповідь на кожне питання залікового білету оцінюється до 13,3 балів. Тобто після складання заліку студент може отримати до 40 балів, які додаються до суми балів, отриманої під час поточний контролю відповідного семестру.

Критерії відповіді на одне питання залікового білету

Відповідь на питання (бали)	**Критерії оцінювання**
12–13,3	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
9–11	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна, однак допущені несуттєві помилки та неточності.
6-8	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
3-5	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1-2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок та не обґрунтована
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1-Т4	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**7**	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**2**
		Виконання МКР № 1	**15**		
ЗМ 2	Т5-Т8	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**8**	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**2**
		Написання і захист реферату	**15**		
		Виконання МКР № 2	**15**	Виконання КР	**56**
Підсумковий контроль		Залік	**40**	Залік	**40**
Сума			**100**		**100**

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

1. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «**Парламентське право**» для здобувачів вищої освіти.

2. Наповненість групи «**Парламентське право**» в месенджері «Viber», «Telegram» для дистанційного навчання електронним варіантом КК України, КПК України, ЦК України, ЦПК України, КАС України, КУпАП України, лекціями та навчальними посібниками з відповідних юридичних дисциплін.

3. Наочні засоби: офіційний веб-сайт Верховної Ради України, Національної поліції, прокуратури та інших органів державної влади, а також слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, зал судових засідань (ауд. 303).

10. Рекомендовані джерела інформації:

1. Конституція України, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР
2. Про статус народного депутата України, Закон від 17.11.1992 № 2790-XII
3. Про вибори народних депутатів України. Закон 17 листопада 2011 року № 4061-VI
4. Виборчий кодекс України. Закон. Кодекс, 19 грудня 2019 року № 396-IX
5. Про Регламент Верховної Ради України, Закон, Регламент від 10.02.2010 № 1861-VI
6. Про комітети Верховної Ради України, Закон від 04.04.1995 № 116/95-ВР
7. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України. Закон, 19 грудня 2019 року № 400-IX.
8. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент). Закон, 10 вересня 2019 року № 39-IX

9. Про звернення громадян, Закон від 02.10.1996 № 393/96-ВР
10. Про Рахункову палату. Закон, 2 липня 2015 року № 576-VIII
11. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Закон, 23 грудня 1997 року № 776/97-ВР
12. Про затвердження Положення про порядок роботи у Верховній Раді України із проектами законів, постанов, інших актів Верховної Ради України, Положення від 22.05.2006 № 428
13. Про Положення про порядок роботи з документами у Верховній Раді України, Положення від 25.05.2006 № 448
14. Положення про Апарат Верховної Ради України Положення від 14.03.2006 № 217

Основна література

15. Амеллер М. Парламенты [переклад з англійської] / М. Амеллер. - М., 1967
16. Бандурка О., Древаль Ю. Парламентаризм в країні: становлення і розвиток: Моногр. — Харків, 1999. — 288 с.
17. Ганжуров Ю.С. Парламент України в політичній комунікації. – К.: Україна, 2007 – 348с
18. Георгіца А. З. Сучасний парламентаризм: проблеми теорії і практики. — Чернівці, 1998. —484 с.
19. Журавський В. Український парламентаризм на сучасному етапі: Теоретико-правовий аспект: Моногр. — К., 2001. — 248 с.
20. Кислий П., Вайз Ч. Становлення парламентаризму в Україні на тлі світового досвіду. — К.: Абріс, 2000. — 414 с.
21. Олуйко В.М. Парламентське право України. Проблеми теорії і практики. – К.: Юрінком, 2004. – 215 с.
22. Очерки истории парламентаризма // Парламенты мира: Сборник. — М., 1991. — С. 237–272.
23. Очерки парламентского права: Зарубежный опыт. — М., 1993.
24. Парламентское право: практический курс. Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Ю.В. Ломжець, Д.В. Бараненко. – Миколаїв, 2018. – с. 90
25. Парламентське право України: Навчальний посібник / Гудзь Т.І., Марцеляк О.В., Серьогін В.О., Сироїд Т.Л. та ін.; За заг. ред. О.Н. Ярмиша. – Харків: Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2007. – 500 с.
26. Парламентський регламент: елементарний навчально-прикладний курс / Лінецький С. – К.: [ФОП Москаленко О.М.], 2017 – 281 с.
27. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації). Апарат Верховної Ради України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06
28. Свєтова С. Практика парламентаризму: Посібник. — К., 1997. — 132 с.
29. Теліпко В.Е. Парламентське право України. Академічний курс. Підручник. - К.: ЦУЛ, 2010 – 664 с.
30. Український парламентаризм: минуле і сучасне / За ред. Ю. Шемшученка. — К., 1999. — 368 с.
31. Шаповал В. Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. — К., 1995. — 136 с

Монографії та навчальні посібники

32. Адамс Джон. Розважливі конституції Америки // Консерватизм: Антологія. — К., 1998.
33. Антощук Л.Д. Законотворчість. Організація апарату парламентів. Світовий досвід. – К.: Заповіт, 2007. – 97 с.
34. Богачова О. В., Зайчук О. В., Копиленко О. Л. Законотворчий процес в Україні – К.: Реферат, 2006.
35. Булаков О.Н., Рязанцев И.Н. Парламентское право России. Курс лекций. - М.: Юстицинформ, 2007. — 296 с.
36. Вибори і референдуми в Україні: проблеми теорії і практики: Збірник / Редкол.: М. Рябець та ін. — К., 2001. —360 с.
37. Выстропова А.В. Парламентское право России: Учебное пособие. – Волгоград, 2001. – 92 с.
38. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг. ред. Ф. М. Рудича. – К.: Парламентське видавництво, 2006.
39. Депутат парламента в зарубежных государствах.— М., 1995.
40. Енциклопедія політичної думки: Пер. з англ. — К.: Дух і літера, 2000. — 472 с.
41. Законотворча діяльність. Словник термінів і понять / За ред. акад. НАН України В. М. Литвина. – К.: Парламентське видавництво. – 2004. – С. 297.
42. Зеленько Г. “Навздогінна модернізація”: досвід Польщі та України. — К.: Критика, 2003. — 215 с.
43. Історія української конституції / Упоряд. А. Слісаренко, М. Томенко. — К., 1997. — 464 с.
44. Кислий П., Сінклер Т., Браун Т. та інші. Комітети - основа діяльності законодавчих органів влади. - К., 1997
45. Конституційне законодавство України. — К., 2000. —907 с.
46. Лінецький С.В., Крижанівський В.П. Коментар до Регламенту Верховної Ради України / С.В. Лінецький, В.П. Крижанівський. – К.: РАДА, 2015. – С. 438.
47. Матеріали круглого столу «Розширення доступу громадян до законотворчого процесу». – К.: Парламентське видавництво, 2006.
48. Обушний М. І., Коваленко А. А., Ткач О. І. Лобізм // Політологія. Довідник. – К.: «Довіра», 2004
49. Парламентское право России / Под ред. И.М. Степанова и Т.Я. Хабриевой. - М.: Юристъ, 2006
50. Погорілко В., Федоренко В. Референдуми в України: історія та сучасність. — К., 2000. — 248
51. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / Редкол.: Ф. Рудич (голова) та ін. — К., 2001.
52. Політологічний енциклопедичний словник.— К., 1997. —385 с.
53. Проблемы парламентского права / Под ред. Л. Иванова. - М., 2006.
54. Ришелюк А. М. Законотворчий процес в Україні: Навч. посіб. – К.: Вид-во НАДУ, 2004.
55. Романюк П.В. Конституційно-правові засади інституту представницького мандату в Україні. Дис. … канд. юрид. наук. Спеціальність 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право / П.В. Романюк. – Х., 2015.

56. Селіванов В. М. Право і влада суверенної України: методологічні аспекти. – Монографія. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2002.
57. Современный парламент: теория, мировой опыт, российская практика / Под общ. ред. О. Н. Булакова. М., 2005.
58. Федоренко Г.О. Передісторія українського парламентаризму. - К., 1997
59. Чиркин В. Е. Очерки парламентского права. — М., 1993.
60. Шаповал В., Борденюк В., Журавльова Г. Парламентаризм і законодавчий процес в Україні. — К., 2000.
61. Ющик О. Теоретичні основи законодавчого процесу. – К.: Парламентське вид-во, 2004.

Наукові статті

62. Болдирєв С. В. Проблеми правового регулювання парламентського розслідування в процесі застосування процедури імпічменту Президента України /С.В. Болдирєв, Б.Ю. Ребриш // Проблеми законності : акад. зб. наук. пр. – Х., 2012. – Вип. 118. – С. 56-66.
63. Браун Т. Порівняльне дослідження двопалатної та однопалатної систем у федеративних і унітарних державах.// "Вісник" Програми сприяння парламентові України. – 1996 – №3
64. Гончаренко В. Повноваження найвищих органів державної влади та управління України в галузі законотворчості у період перебудови (1985–1991 роки) // Право України. – 2020. - № 1. – С. 242-260
65. Денисов В. Методологія сучасного парламентаризму // Генеза. — 1998. — № 1–2. — С. 180–187
66. Доморослий В. Біля витоків українського парламентаризму // Віче. — 1999. — № 4. — С. 131–137.
67. Древаль Ю., Тодика Ю. Формування парламентського права в процесі державотворення // Віче. - 2006. - № 7-8. - С. 32-39.
68. Журавльова Г. Витоки українського парламентаризму // Віче. — 1998. — № 6. — С. 135–140.
69. Ісаєнко А.В., Рудоквас О.С. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України як органу зовнішніх зносин держави / А.В. Ісаєнко, О.С. Рудоквас // Часопис Академії адвокатури України. – 2013. - № 4. – С. 5.
70. Козюбра М. Взаємозв'язки між народовладдям, парламентаризмом та верховенством права: європейські стандарти і сучасні українські реалії // Право України. – 2019. - № 11. – С. 83-97
71. Кожара Л., Лесюк В. Міжнародно-правові аспекти участі делегацій Верховної Ради України в європейських парламентських установах / ОЛ. Кожара, В. Лесюк // Право України. – 2012. - № 3-4. – С. 67-77
72. Копиленко О. Ідея правової держави та її реалізація в законотворчому процесі // «Віче». - 2010. - №16
73. Кривенко Л. Парламент без парламентаризму? // Віче. —1997. — № 4. — С. 13–32.
74. Кривенко Л. Парламент і парламентаризм // Парламентаризм в Україні: теорія і практика. — К., 2001. — С. 246–251.
75. Куян І. Парламентські слухання як форма і засіб забезпечення народовладдя в Україні // Право України. – 2019. - № 10. – С. 130-141

76. Міль Дж. Належні функції представницьких органів // Політологічні читання. — 1992. — № 1. — С. 210–219.
77. Мироненко Є. Політологічний аналіз теорії дослідження парламентаризму: умови розвитку в сучасній Україні // Персонал. – 2007. – № 6.
78. Недюха М., Федорін М. Лобізм як соціально-політичний феномен: сутність і засоби впливу // «Віче». - 2010. - №4
79. Нестерович В.Суб'єктна та об'єктна складові інституту лобіювання у США // «Віче». - 2010. - №3
80. Олуйко В.М. Актуальні проблеми сучасного парламентаризму // Стратегічні пріоритети – 2008 – №2 – С.145-148
81. Пігенко В., Рахімкулов Е. Парламентський контроль за бюджетом: подібності і відмінності у практиці різних країн світу. // "Вісник" Програми сприяння парламентові України – 1999 – № 37-38.
82. Погорєлова А. Культура парламентаризму – масштабне інтелектуальне завдання держави і суспільства // «Віче». - 2007. - №2
83. Полішкарова О. О. Критерії структуризації політичного простору в процесі розбудови громадянського суспільства в Україні // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – К., 2001. – Вип. 11.
84. Смирнова К. Європейський парламентаризм як феномен представництва в міждержавних інтеграційних об'єднаннях: еволюція становлення та сучасні тенденції // Право України. – 2019. - № 11. – С. 153-164
85. Смолий В. Власть народа: Украинский парламентаризм: от Вече Киевской Руси до Верховной Рады, // Украина.- 1997
86. Тодика О. Ю. Співвідношення конституційного ладу і народовладдя: Теорія і практика// Вісник Академії правових наук України. – 2004. – № 1 (36). – С. 28.
87. Томенко М. Український парламентаризм у контексті історичного розвитку та сучасної практики // Хроніка 2000. — К., 1998. — № 27–28. — С. 232–242.
88. Усанов В.Е. О становлении и развитии парламентского права //Законодательство и экономика. - 2005. - № 6.
89. Федоренко Г. Парламентська прерогатива приймати закони. Традиції і реалії // Віче. — 1997. — № 8. — С. 30–36.
90. Чічановський А. Від парламенту до парламентаризму // «Віче». - 2007. - №22
91. Ющенко О. О. Недосконаліть законодавства про референдум як один із основних чинників зловживання владою в процесі референдуму / Юридична Україна. – 2009. – № 5. – С. 30–35.
92. Ющик О. І. Актуальні проблеми законодавчого процесу // «Віче». - 2007. - №12
93. ЮщикО.І. Академічна юридична наука й розвиток парламентаризму в Україні // «Віче». - 2009. - №9
94. Ющик О. Парламентський регламент – не закон…: [Про Рішення Конституційного Суду України про невідповідність Конституції Регламенту Верховної Ради України] // Голос України. – 2008. – 17 квітня. – С. 3.
95. Шаповал В. Парламент: фукціональні характеристики / В. Шаповал // Право України. – 2015. - № 5. – С. 63

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Режим доступу: http://iportal.rada.gov.ua/
2. Урядовий портал. Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/
3. Міністерство юстиції України. Режим доступу: http://www.miniust.gov.ua/
4. Офіційний веб-сайт Миколаївської обласної державної адміністрації. Режим доступу: http://www.mykolayiv-oda.gov.ua/
5. Українська асоціація європейських студій. Режим доступу: http://www.europa.org.ua/
6. Професійна юридична пошукова система «НАУ-Online». Режим доступу: http://zakon.nau.ua/
7. Діловий портал «Ліга-Net». Режим доступу: http://liga.net/
8. Інформаційне агентство "Інтерфакс-Україна". Режим доступу: http://www.interfax.com.ua/ukr/